

Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni rakendamise tegevuskavade elluviimise ja täitmise hindamise ning kodanikuühiskonna ja riigi koostöö arendamise Valitsuskomisjoni istungi

PROTOKOLL nr 1

12.03.2018

DELTA 22.03.2018 nr 1-20/39

Juhatas: Andres Anvelt

Protokollis: Aveli Ainsalu

Osalesid: Avo Üprus (Eesti Kirikute Nõukogu), Agu Laius (Kodanikuühiskonna Sihtkapital), Kai Klandorf (vabaihenduste liit EMSL), Artemi Panarin (Sillamäe Lastekaitse Ühing), Mall Hellam (Avatud Eesti Fond), Raivo Küüt (Siseministeerium), Piret Hartman (Kultuuriministeerium), Nele Gerberson (Sotsiaalministeerium), Katrin Viru (Eesti Väitlusselts).

Kutsutud: Maiu Lauring (Arvamusfestival), Alari Rammo (vabaihenduste liit EMSL), Martin Tulit, Ursula Kaasik, Mari Rebane (Siseministeerium).

Päevakord:

1. Ühiskondliku mõju osakute pilootprojektist – Ursula Kaasik, Siseministeeriumi kodanikuühiskonna valdkonna nõunik
2. „Muu emakeelega inimeste kaasamine kodanikuühiskonda ning eesti ja muu emakeelega organisatsioonide omavahelise koostöö tihendamine“ - Piret Hartman, Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse asekancler
3. „Vahekokkuvõtte arvamusfestivali ideekorje tulemustest“- Maiu Lauring, Arvamusfestivali eestvedaja.
4. Jooksev info.

Teemad:

Andres Anvelt andis ülevaate „Vabaihenduste rahastamise mitmekesistamise memorandumist“ arutelust 27.12.2017 valitsuskabineti istungil ja informeeris, et tulumaksutagastuse suunamine valitud vabaihendusele valmib Rahandusministeeriumis 2019. aastal.

1. Ühiskondliku mõju osakute pilootprojektist

Ursula Kaasik andis [ülevaate](#) valitsuskabinetilt saadud ülesandest analüüsida 01.aprilliks 2018. ühiskondliku mõju osakute (edaspidi ka SIB) kasutuselevõttu.

Siseministeerium (edaspidi ka SIM) koostab memorandumit, mille eesmärgiks on analüüsida, kuidas käivitada ühiskondliku mõju osakute rakendamine Eestis. Mõju osakute Eestisse toomise võimalikkuse analüüsi üks osa on pilootprojekti läbiviimine. Ühiskondliku mõju osakute eesmärk on suurendada erasektori ja vabaihenduste omavahelist koostööd. Siseministeeriumil on kavas esitada ettepanek üldise eesmärgiga vägivalla vähendamine ning selle all keskenduda alaealiste õigusrikkumiste ning perevägivalla teemadele. Kui valitsus kiidab memorandumit heaks, alustatakse sekkumise elluviimisega, sh investorite leidmisega. Projekti edukaks läbiviimiseks on vaja sõltumatut hindajat, kes jälgib tulemuste saavutamist. Pilootprojekti kavandatav eelarve on 200 000 eurot, mille hulgas on vahendaja kulud ning mõju hindamine. Eelduslikult jaguneb eelarve: 80 000 vahendaja kulu ja 120 000 sekkumise kulu.

Ursula Kaasik tõi Austria näite, kus perevägivald ohvritele suunatud SIBi mõju hinnatakse läbi naise majandusliku sõltumatuse. Kriteeriumiks on, kas naine jätkab ühe aasta pärast töökohal, mis talle projekti käigus tagati.

Avo Üprus informeeris, et EELK perekeskkusel on kogemus vägivaldsetele meestele suunatud tegevustega, mille kogemusi ollakse nõus jagama. Samuti vajaksid vägivald eest süüdimõistetud naised Tallinna vanglast vabanemise järel vastavat projekti.

Andres Anvelti sõnul on olulisim lüli protsessis vahendaja ehk nn *fundraiser*. Riske on mitmeid ja vaja on läbimõeldud kommunikatsiooni, et tekitada ühiskonnas huvi. Piloodi valdkond sõltub, kes on teenuse pakkuja. Kui pilootprojekt on ellu viidud ja esmane tagasiside saadud, hakatakse vajadusel muutma õiguskeskkonda. Kai Klandorf juhtis tähelepanu, et vaja on täiendavat õigusanalüüsi, sest Heateo SA esmase analüüsi kohaselt on ettevõtjal suured riskid.

Alari Rammo uuris, kas memorandumi teiste ettepanekute üle oli valitsuskabinetis arutelu. Andres Anvelt selgitas, et hinnati seda, millesse usku oli kõige rohkem ja kus realiteet oli paigas. SIB on oluline, sest ettevõtjad tahavad tulemust ja seetõttu on nõus ühiskondlikusse muutusesse investeerima. Ülejäänud 6 ettepanekut on poliitikakujundamise teemad, millega SIM edasi tegeleb.

Mall Hellam palus selgitust, miks pole KÜSKi eelarve aastate jooksul kasvanud. Andres Anvelt selgitas, et riigieelarve strateegia koostamisel on palju prioriteete. Raivo Küüt lisas, et alati pole võimalik vabaühendusi toetada riigieelarvest ja oluline kaasata erasektorit. Koalitsioonilepingus on poliitiline valik, et mitmekesistada vabaühenduste rahastust.

Otsus: Võtta info teadmiseks ja Siseministeriumil esitada „Ühiskondliku mõju osakute memorandum“ valitsuskabineti nõupidamisele 01.04.2018.

2. Muu emakeelega inimeste kaasamine kodanikuühiskonda ning eesti ja muu emakeelega organisatsioonide omavahelise koostöö tihendamine

Piret Hartman andis [ülevaate](#) aasta jooksul tehtust, mil on koos käinud töörihm, kuhu kuuluvad KUMi, SIMi, INSA, KÜSKi ja Sillamäe Lastekaiste ühingu esindajad ning Harjumaa Ettevõtetus- ja Arenduskeskuse vabaühenduste konsultant ja mille eesmärgiks on vene ja eesti keelsete vabaühenduste omavahelise koostöö tihendamine ja ühise inforuumi tekitamine.

Praxise koostatud „Vene töökeelega vabaühenduste tegevusvõimekuse uuring“ (2016) tõi välja, et venekeelsed vabaühendused on keskendunud üksikutele ülesannetele ja põhiteemaks on sidusus. Samas venekeelne vabaühendus ei pea tegelema ilmingimata kultuuri ja lõimumisega.

Venekeelsete ühenduste eripära on, et eeldatakse rahalist partnerlust, mitte ei panustata tegevustega. Ei tehta koostööd ettevõtjatega, küsitakse fondidelt raha. Oluline on toetada eesti ja vene keelsete vabaühenduste ühiste ideede elluviimist. Vaja korraldada koostööpäevakuid kõigile vabaühendustele, mitte ainult kultuuriorganisatsioonidele. Koostööpäevakud on platvorm (Eesti Vähemusrahvaste Liit ja Eesti Noorteühenduste Liit), kus noorteorganisatsioonidelt saada ideid sidusaks ühiskonnaks.

Oluline jõuda kokkuleppele, kuidas parandada kodanikuühiskonna alast infovahetust vene keeles, sh tagada rahatus erineva info kaasajastamiseks ja infokirjade väljaandmiseks.

Aveli Ainsalu andis ülevaate, et Siseministeerium on koos partneritega kaardistanud kodanikuühiskonna alase minimaalse infovajaduse ehk põhiinfo, mis peab olema inglise keeles kättesaadav.

Martin Tulit lisas, et inglise keelsete inimeste kaasamine on oluline (sh vabatahtlik tegevus). On erinevat infot, aga see ei jõua sihtrühmani. Eesmärk on jõuda mitte ainult venekeelsete vaid ka inglise keelsete inimesteni ja leida selleks püsiv lahendus. Vabatahtlikud.ee on platvorm, mille kaudu infovajadust parandada ning oluline on tagada, et info vahendamine inglise keelsele sihtrühmale oleks jätkusuutlik.

Kai Klandorf, andis teada, et 2017ndal aastal pool aastat vahendas EMSL venekeelset infot omavahenditest. Märtsis lõppeb digitöötubade projekt, kus venekeelsete huvi osaleda oli selgelt suurem kui võimalus. 2019. a soovib EMSL teha liikmeklubi ehk Hea kodaniku klubi vene keeles (teemadeks erasektori kaasamine ja rahastamine). Oluline tagada jätkusuutlik rahastus: vähemalt rahastusinfo ja koolitusinfo peab jõudma vene keeles venekeelsete ühendusteni.

Mall Hellam avaldas kahetsust, et koosolekul ei osale Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja, sest kodanikuharidus loob sidusust ning kodanikuharidus ei võrdu ajaloo õpetamisega, mis on vene õppekeelega koolide kitsaskoht.

Koosolekul järeldati, et venekeelsete vabaihenduste süsteemsemat kaasamist on vaja arutada Riigikantselei ja kaasamiskoordinaatoritega ning eesti ja muukeelsete vabaihenduste koostöö tihendamise teema tuua võimalusel kantslerite koosolekule.

Otsus: Jätkata töörühma tööga ning koostatud tegevuskava elluviimisega, sh koostööpäevakute korraldamisega.

3. Vahekokkuvõtte arvamusefestivali ideekorje tulemustest

Maiu Lauring [tutvustas](#) arvamusefestivali kui üritust, kus kohtuda, vaielda, anda ja saada ideid ehk toetada kodanikuhariduse edendamist. Arvamusefestival on isetekkeline, kõigile avatud, muutustele inspireeriv kohtumispaiik. Arvamusefestival toob kokku Eesti inimeste ja ühiskonna jaoks tähendusrikkad teemad, et luua arutlevat demokraatiat ja ühisloomes sündivaid lahendusi hindav Eesti.

2018. a ideekorjes osales 130 organisatsiooni (ettevõtjatest kuni seltsideni). Aruteluteemad saavad olema inimvarast, meditsiini ja metsanduseni. Kõige enam esitati väärtuste, hariduse ja noortega seotud arutelude ideesid.

Arvamusefestivali kui kokkusaamist, kus pidada tasakaalukaid ja edasiviivaid mõttevahetusi, on vaja inimestele, organisatsioonidele ja ka Paide linnale. Arvamusefestival annab kogemusi, emotsioone, inspiratsiooni ning seetõttu soovib 95% osalejatest ka järgmisel aastal tagasi tulla.

Otsus: Võtta info teadmiseks.

Jooksev info:

1. Andres Anvelt selgitas, et käimas on riigireformi arutelud ja enne kui pole koostatud uut KODARit, ei saa otsustada KÜSKi kolimist Tallinnast välja ega seda, kas kodanikuühiskond peaks kuuluma Siseministeeriumi või Rahandusministeeriumi valitsemisalasse.

2. Mall Hellam andis teada, et EMSL ja AEF hakkavad koos rakendama Norra Vabariikide toetusfondi perioodil 2019-2021.
3. Katrin Viru tegi ettepaneku, et järgmisel koosolekul annaks Haridus- ja Teadusministeerium ülevaate noorteorganisatsioonide rahastamisest.

allkirjastatud digitaalselt

Andres Anvelt
koosoleku juhataja